Diskussion om alkohol

Avsikten är att med hjälp av detta paket diskutera alkohol och alkoholens skadliga effekter med ungdomar. Syftet är att gå igenom frågor genom samtal samt reflektion och inte enbart berätta hur saker och ting är, men felaktiga uppfattningar ska självklart rättas till.

I den här handboken ges svar på de frågeställningar och tankeställare som finns i diorna. Länkarna går till de källor som använts i svaren, vilka man kan bekanta sig närmare med innan paketet används. Nedan finns några användbara länkar:

http://www.paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/alkohol

https://www.thl.fi/sv/web/alkohol-tobak-och-beroenden

I början av lektionen kan gruppen delas in i par eller smågrupper, men det går också att diskutera igenom frågorna tillsammans med hela gruppen.

Dia 1

Framsida

Dia 2 Tankeställare för gruppen

Grupperna/paren kan tävla om vem som kommer på flest aspekter. Avsikten är att diskutera effekterna tillsammans. I den följande dian finns fyra betydande skadliga effekter som exempel. Andra viktiga skadliga effekter listas nedan.

Dia 3 Alkoholens påverkan på samhället och miljön

Exempel på skadliga effekter som alkohol har på samhället och miljön: antalet alkoholrelaterade dödsfall ökar (den vanligaste dödsorsaken hos människor i arbetsför ålder), antalet olycksfall ökar, hotar närståendes hälsa och välbefinnande (våld i nära relationer, skilsmässor, placeringar av barn), upprätthållande av ordningen, ökat antal skadegörelser, ökade kostnader för social- och hälsovården, glassplitter som skräpar ned naturen, ökat antal våldsbrott, rattfylleriet öar, patientplatser upptas på grund av vården av alkoholrelaterade sjukdomar och olycksfall.

https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/alkoholi/alkoholihaitat/alkoholinkayton-haitat-muille-kuin-kayttajille (finska)

https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elintavat/alkoholi (finska)

https://www.alko.fi/sv/ansvarsfullt/alkohol-och-halsa/jag-andra-och-alkohol

Innan du visar följande dia kan du fråga gruppen hur mycket det kostar samhället att åtgärda direkta skadliga konsekvenser av alkoholanvändning? Frågan kan vara svår. Du kan till exempel fråga gruppen hur många miljoner euro eleverna tror att skadorna kostar varje år.

Dia 4 Direkta kostnader för alkoholrelaterade skador 2013

I dian visas den uppskattade kostnaden för alkoholrelaterade skador 2013.

Du kan fråga gruppen hur de skulle förebygga skadorna. Vad skulle de satsa på?

Dia 5 Exempel på skadliga effekter

Först visas i dian statistik över misshandelsbrott där förövaren varit berusad under perioden 1988–2007. Statistiken visar tydligt hur alkohol påverkar misshandelsbrott. Du kan fråga gruppen vad de anser om statistiken. Är statistiken som de har tänkt sig att den skulle vara? Varför sänker alkohol tröskeln för att ta till våld?

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152439/5_Vakivaltarikokset_ja_alkoholi.pdf?sequence=23 (finska)

http://www.vakivallanvahentaminen.fi/fi/index/vakivallanmuotoja/alkoholijavakivalta.html (finska)

I dian frågas om brott mot liv som sker i Finland. I hur många procent av brotten mot liv som begicks i Finland 2003–2013 var båda parterna berusade? Med part avses offer och förövare. I hur stor andel av fallen var bara den ena parten berusad? Svaren är 68 respektive 83 procent. Mer exakta svar ges i följande dia.

Dia 6 Exempel på skadliga effekter

I dian ges svaret på den sista frågan i föregående dia. Brott mot liv som begås av medelålders alkoholiserade män med eggvapen är Finlands ”*signal crime*”. Detta är ett av de vanligaste brotten som alkohol orsakar i Finland. Med signal crime avses ett brott som är karaktäristiskt för ett område eller ett land. Brotten orsakar också betydande kostnader för samhället. Om gruppen inte har fått klarhet i vilka kostnader brott mot liv orsakar, kan kostnaderna gås igenom en gång till med gruppen.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154148/Katsauksia_1_2015_Henkirikoskatsaus_2015.pdf?sequence=4 (finska)

Dia 7 Statistik: Alkoholanvändningen hos hela befolkningen

I dian visas statistik över konsumtionen av alkoholhaltiga drycker omvandlat till 100-procentig alkohol per invånare som fyllt femton år 1960–2015. Frågorna om statistiken visas i följande dia.

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130434/Tr05.pdf?sequence=3

Dia 8 En inlärd kultur?

Alkohol har i regel ansetts vara acceptabelt i den västerländska kulturen. I Finland har alkoholen varit accepterad, förutom under förbudslagens tid (1919–1932). Det har också varit relativt lätt att tillverka alkohol av nästan vilka råvaror som helst, till exempel spannmål eller potatis. År 1932 stiftades lagen om spritdrycker. I Finland introducerades Alko, vilket var det enda stället där man fick sälja sprit.

Det finns många orsaker till att alkoholkonsumtionen har ökat. Efter kriget kom återuppbyggnadstiden. På 1960-talet kom bland annat mellanölen till matbutiker (1969). Folk hade mer fritid och friheten rådde.

År 1968 kom lagen om dagvård som avsåg den kommunala barndagvården. Kvinnor förvärvsarbetade i allt större omfattning. Bland annat de ovan nämnda orsakerna har bidragit till en ökad alkoholkonsumtion hos kvinnor. År 1968 angav cirka 40 procent av kvinnorna i åldern 15–69 år att de var nykterister. Med tiden har

en allt större andel kvinnor börjat konsumera alkoholdrycker. Idag har cirka 90 procent av kvinnorna använt alkohol under de senaste tolv månaderna.

Vilka alkoholdrycker som varit populära hos finländarna har varierat mycket under de senaste 50 åren. År 1959 var exempelvis 70 procent av all alkohol som konsumerades starksprit.

År 1995 blev Finland medlem i EU. Finland hade striktare alkohollagar än övriga Europa och dessa skulle då liberaliseras. Öl och cider kom till kiosker och bensinstationer och också alkoholreklamen frigjordes. Undersökningar har visat att alkoholreklam ökar drickandet till exempel bland ungdomar.

Idag dricker en tiondedel av användarna hälften av all alkohol som konsumeras i Finland.

Det finns också många orsaker till att alkoholkonsumtionen minskat. Alkoholskatten har höjts och reglerna för alkoholreklam har skärpts. Det är allt vanligare att ungdomar inte dricker alls. Alkoholkonsumtionen påverkas av en strängare lagstiftning och en allmän attitydförändring. Det kommer också hela tiden nya undersökningsrön om alkoholens skadliga effekter. Den nya alkohollagen förbereds just nu.

Det är svårt att uppskatta hur statistiken kommer att utvecklas. Sannolikt kommer alkoholkonsumtionen att fortsätta minska måttligt.

http://www.paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/alkohol/alkoholbruket-i-finland